

linger om alt, hvad der vedrører Arkivvæsen og arkivalske Spørgsmaal, og smukke Prøver paa, hvad dermed menes, foreligger i de to Hæfter. Rigsarkivaren selv har meddelt den klare Oversigt over Arkivvæsenets Indretning i Norden, som han foredrog paa det tyske Arkivarmøde i 1905, og han har fyldigt belyst, hvorledes den ledende Tanke ved Arkivordning maa være Proveniensen, Hjemhørsprincippet, som han kalder det, og paavist, hvorledes det er naaet til Danmark og gennemføres her. Blandt de mindre Afhandlinger finder man en morsom Undersøgelse af Arkivar Thiset om nogle falske Aktstykker fra Kongstedlunds Arkiv; to Breve, der udgives for at være fra 1464 og 1561, viser sig at være skrevne ved Aar 1700, men paa ægte Breve fra d. 15. Aarhundrede, af hvilke det er lykkedes at læse det ene næsten fuldstændigt. Endelig finder man en af de Vejledninger til at benytte Arkiverne, som det er Rigsarkivarens Hensigt efterhaanden at give; hvad der denne Gang meddeles, drejer sig om Akter om Tiendeafløsning, Forhold, der er kommet paa Dagsordenen ved Tiendeloven af 1905. Fortsat som her begyndt vil det nye arkivalske Tidsskrift faa en smuk Plads i vor historiske Litteratur.

Kr. E.

Arkivsekretær G. L. Grove, der ogsaa tidligere har indlagt sig Fortjenester ved interessante Bidrag til vor Søkrigshistorie, har for det historiske Selskab i Utrecht udgivet *Journalen van de admiralen van Wassenaer—Obdam (1658—59) en de Ruyter (1659—60)* (Werken uitgegeven door het Historisch Genootschap (gevestigd te Utrecht) 3. Serie Nr. 23, Amsterdam 1907). Journalerne, af hvilke Wassenaers er i privat Besiddelse, Ruyters findes i Rigsarkivet i Haag, har den nøjeste Forbindelse med dansk Historie, idet de er førte paa de to Admiralers Togter til Danmark under Krigen med Sverige. Man vil dog blive skuffet, hvis man gaar til Læsningen med store Forventninger om her at finde vigtige Bidrag til Tidens politiske Historie. Som Kilde til Belysning af Nederlandenes Stilling til det nordiske Spørgsmaal og Følgerne heraf for deres Flaaders Optræden har særlig Wassenaers i Haag-Arkivet opbevarede Breve til Hollands Stater og til Jan de

Witt meget større Værdi. Men det maa erindres, at Journalerne væsentligst kun er Skibsjournaler. Som saadanne indeholder de ogsaa en Rigdom paa Enkeltheder vedrørende Flaadernes Bevægelser og de dem ledsagende Omstændigheder, hvorved der gives mange Bidrag til Søkrigens Historie. Størst Interesse knytter sig til Ruyters Journal. Tonen i den er mere personlig end i Wassenaers; navnlig om Angrebet paa Fyn og Slaget ved Nyborg bringer den adskilligt nyt, og Ruyter tager ogsaa adskillige Træk med, som ikke hører strengt ind under Rammen. Udgaven er besørget med megen Nøjagtighed, og i Noterne har Hr. Grove givet Oplysninger om Sted- og Personnavne og tillige meddelt Uddrag af oplysende Breve, særlig Frederik III's til Admiralerne. Til Bogen er knyttet en Gengivelse af Bleau's Kort over Danmark. Derimod savner man et Register.

J. A. F.

Professor Edvard Holm har paa ny udsendt en Del af sit store monumentale Værk *Danmark-Norges Historie 1720—1814*, nemlig 6. Bd. 1. D., omfattende Tiden 1784—91. Vi haaber snart at kunne bringe en udførligere Omtale af dette Bind og skal derfor kun foreløbigt bemærke, at det er et nyt Vidnesbyrd om dets Forf.'s usvækkede overordentlige Arbejdsevne og Kærlighed til det Værk, der er blevet hans ypperste Livsgerning.

Som 2. Bd. af sine *Skrifter* har *den svenske historiske Forening* haft den gode Idé at udgive en *Svensk historisk Bibliografi 1875—1900* (1907), udarbejdet af Hr. Kr. Setterwall, i en Aarrække kendt som Samler af de overordentlig fyldige og omhyggelige Litteraturoversigter i *Svensk historisk Tidsskrift*. Disse og deres Forgængere i „Historiskt Bibliotek“ har naturligvis dannet Grundlaget for dette store og brydsomme Arbejde, der i alt omfatter 4636 Nr. samt et Forfatterregister. Men jævnsides dem har Forf. ogsaa som Hjælpe- og Kontrolmidler anvendt en Række fremmede Litteraturfortegnelser, mellem hvilke han med Taknemlighed anfører vort *Tidsskrifts*. Og samtidig er alle de ældre Opgivelser bleven reviderede.

Det behøver ikke at siges at Værket ogsaa vil være til megen Nytte for alle, der sysler med dansk Historie, saa